

Senovės baltų religinės bendrijos

Tikėjimo nuostatos (tiesos)

Tikėjimo esmė yra Šventybės pajauta. Žmogaus dvasinio gyvenimo tikslas – pažinti Šventybę, įsileisti ją į savo gyvenimą, nuolat dvasiškai augti pačiam ir ugdyti kitus. Senasis baltų tikėjimas yra visavertis ir tinkamas būdas Šventybei pažinti, gyvam santykiui su ja nustatyti.

Senovės baltų religija yra svarbi Lietuvos istorinio, dvasinio ir visuomeninio palikimo dalis. Lietuvių dvasinė tradicija tiesiogiai perimta iš tėvų ir protėvių, perduota iš kartos į kartą ir toliau kūrybiškai plėtojama. Ji glūdi senuosiuose religijos ir mitologijos šaltiniuose, tautosakoje, dainose, papročiuose, lietuvių kalboje ir t.t.

Pagrindinės tikėjimo nuostatos (tiesos) perduodamos ir kaip gyvoji tradicija, ir rašytine forma. Gyvosios tradicijos būdu perduodamos tiesos atitinka lietuvių pasaulėjauta ir pasaulėžiūra pagrįstų nuostatų visumą, gyvuojančią žmonių kasdieniame gyvenime, o surašytosios yra glausta jų santrauka.

1. Pasaulis yra visuotinai gyvas. Gyvybę suprantame plačiau, negu tik biologinę gyvybę – gyva yra saulė, vanduo, medis, gyvas akmuo ir pan. Gyvybę reikia gerbti ir mylėti, todėl požiūris į pasaulį turi būti pagarbus. Baltų religija – gyvybę tausojanti religija.

2. Pasaulis yra darnus, bet ši darną nėra pastovi. Darną būtina palaikyti, kurti ir plėtoti. Darna yra senosios baltų kultūros ir religijos pagrindas. Darnai būdinga pusiausvyra, ji gimsta tuomet, kai sąveikauja skirtingos darną kuriančios jėgos. Darnos siekiama gamtos ir žmogaus dermėje.

Darna tarp žmonių – tai gebėjimas sutarti, drauge gyventi, dirbti ir kurti. Tokia dermė yra laimės pagrindas. Ypač svarbi šeima, reikia siekti šeimos narių meilės ir pagarbos, saugoti šeimos židinį. Taip pat svarbu puoselėti darnius santykius giminėje, bendruomenėje ir tautoje, jausti darnų ryšį su protėviais.

3. Šventybę įkūnija dieviškosios galios. Tai *Dievas (Praamžius, Sotvaras ...)*, *Perkūnas, Laima, Žemyna, Gabija, Veliuona, Vėlinas* ir visi kiti dievai bei deivės. Pasaulis yra įvairus, jame veikia daugybė galių ir dievybių, tad žmonės, laikydamiesi papročių, pasirenka, kas jiems arčiau ir mieliau. Dievybės yra susijusios su gamta, kai kurie dievai ir deivės – net su tam tikra vieta, vietiniais papročiais, ar su istoriniais įvykiais. Prisdėdamas prie darnos kūrimo, dieviškumo įgauna ir pats žmogus.

4. Pasaulis yra amžinas. Jis nuolatos kuriamas amžinųjų dieviškųjų galių. Amžina yra tai, kas atsinaujina, sukasi nenutrūkstamame gamtos virsmų rate. Šiame rate persipina gamtos ir žmogaus gyvenimo vyksmai. Pasaulio darną ir gyvąją būtį sukuria dievų ir deivių darba, taip pat skirtybių sąveika – *Dievo* (šviesos ir gyvybės galia) ir *Vėlino* (tamsos ir mirties galia).

5. Šventumas reiškiasi per gamtą. Mūsų tautą, jos žmones ugdo ir auklėja gimtoji Žemė. Ji yra šventa, be jos tauta negalėtų išgyventi ir išlikti savimi. Taip pat gerbiama šventoji ugnis ir duona, šventieji medžiai, žolynai, upės, ežerai, šaltiniai, akmenys, kalnai, gyvūnai ir kita, nes jie yra dievų tarpininkai, pasireiškiantys šventame laike ir šventoje erdvėje.

6. Žemiškasis gyvųjų ir anapusinis mirusiųjų pasauliai yra vienovėje. Protėviai padeda gyviesiems ir suteikia stiprybės. Gyvieji ir mirusieji susitinka apeigose, maldose ir kitais būdais. Už savo būtį, Tėvynę, kalbą ir kitas paveldėtas vertybes esame dėkingi protėviams, todėl juos nuolat prisimename, reiškiamo meilę ir pagarbą. Mirtis yra dėsningas gamtos, taip pat ir žmogaus, virsmas. Mirštant kūnui siela išlieka pereidama į kitą būtį. Po mirties vėlė keliauja pas protėvius į Dausas.

7. Žmogus iš prigimties yra doras. Prigimtinę dorą palaikome papročiais ir tikėjimu. Svarbiausias dorovės teiginys – elgtis su kitu taip, kaip norėtum, kad elgtųsi su tavimi. Būtina vengti prievartos, jausti nesavanaudišką meilę ir užuojautą visoms gyvoms būtybėms, pagarbą vyresniems. Tokią dorovę vadiname žmoniškumu, nes žmogaus prigimtis yra gera. Gyvendamas teisingai ir nesavanaudiškai žmogus dvasiškai tobulėja.